

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Zdeňka Havlíčka „Klavírní dílo Josefa Bohuslava Foerster (Lyrické klavírní kusy z přelomu kritiku literatury

Ústav hudební vědy FF UK Praha

září 2013

Práce Zdeňka Havlíčka se mi jeví ve svém komplexu jako seriózní, poctivá a jazykově kultivovaná. Nejprve autor mapuje stav bádání o klavírním díle J.B. Foerster a následně se zaměřuje na kritiku literatury směřující k této problematice. Dále pak mapuje přehledně historický vývoj hudebního druhu „lyrický kus“. Následují poměrně stručné analytické pohledy na cykly Snění, op.47, Růže vzpomínek, op.49, A jabloně kvetly, op.52. Práci uzavírá přehled užitých pramenů a literatury a notových pramenů.

Jak jsem již předeslal v úvodu, je práce napsána kultivovaně, a svědčí i v analytických partiích o autorově solidní hudebně teoretické erudici, zejména pokud jde o oblast formálně tektonického řešení sledovaných hudebních děl. To se projevuje zejména v analýze cyklu Snění, jež je, jak sám autor říká, „...vedena převážně v rovině tematicko-motivické práce...“ (str.8-9 posuzované diplomové práce).

Analýza cyklu Růže vzpomínek směřuje do určité míry i do oblasti harmonicko-tonálního myšlení J.B.Foerster a demonstruje tak částečně i skladatelovo myšlení ve sféře značně pokročilé tonální harmonie. Bohužel od zevrubnějšího analytického pohledu na cyklus A jabloně kvetly (z roku 1905) musel autor práce z důvodů časové tísně (viz pozn.č.180 v posuzované diplomové práci) upustit.

A nyní několik připomínek k posuzovanému textu:

- str.46 - notová ukázka 5 - souhlasil bych s klasifikací rytmická simplifikace; melodickou nivelizaci bych v porovnání s podobou motivu na str. 43 nespatořoval.

- str.52 dole - termín by jazykově správně měl být „seconda volta“ nikoli „secunda volta“.
- str. 54 - 3.- řádek - (dále též str.80) – vhodnější termín než „polozmenšený“ septakord, který se ovšem též používá, by v obvyklé hudebně naukové terminologii byl „zmenšeně malý septakord“.
- str.57 - dole – do formulace „...prostého melodicko-harmonického diatonického materiálu...“ bych vložil slovo „převážně“, neboť z následující notové ukázky vyplývá, že se zde uplatňují i chromatické melodické postupy a též jedna mimotonální funkce.
- str. 60 – tady bych sonátový princip určitě spatřoval, jinak bych ho za každou cenu u dalších vět nehledal, spíše za pozornost stojí např. inklinace k zrcadlovému reprízování hudebních bloků (viz přehledové tabulky formálního průběhu č.5, č.6, č.9) a k variačnosti.
- str.74 - 2. řádek odspodu – mezi basem a sopránem je postup: es2-des2-c2/c. Tón es bych nevysvětloval jako zv.9, ale spíše jako mollovou tercii, která souznívá s akordem c-e-g a následné des jako průchodnou malou nónu.
- str.81 - K modulačnímu vykladu bych se rád vrátil při vlastní obhajobě a nabídnou další výklad, aniž bych zcela zpochybňoval v práci citovaný výklad Karla Janečka.

Závěrem svého hodnocení bych chtěl ocenit Havlíčkův finální názor na Foersterovu tvorbu (str. 95 posuzovaného textu), kde podle mne správně říká, že s ohledem „... na dominující pojetí hudebních dějin jako dějin progresivních činů na kompozičním poli z logiky věci nepředstavuje model, který by mohl náležitě uchopit a ohodnotit takovou tvorbu, která do svých základů kritérium pokroku a objevnosti coby konstitutivní prvek vůbec neklade.“ Obdobný problém bychom mohli konstatovat i při reflexi některých autorů 20.století – např. Bernstein, Francaix, Korngold, Rodrigo, Tedesco u nás V.Trojan a další...

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně/velmi dobře.**

V Praze dne 13.9.13

Doc.mgr.Eduard Douša, Ph.D.

